

Gefchjemes sinas.

Reisariskas Augstibas Leelfirsts Tronamanti-neeks un Leelfirstene Tronamantineeze ar Saweem behrneem 6. Nowembera wakarā atstahjuschi us jachtas „Erikil“ Jaltu un 7. Nowemberi plst. 4 no rihta nonahkuschi Sewastopelē. Infermanu apluhkojuschi un tureenās klosteri apmellejuschi, Reisariskas Augstibas dewahs tablat zela us Peterburgu, tur Wini 10. Nowembera rihta pahrbrauzā.

Rigas pilsehtas padome sawas schihs nedelas sehdeschanā nodarbojāhs ar pahrsuhdsibas leetahm. Birna subdsiba, kas tila pahrspreesta, bija no B. v. Niekhoff lga. Akzihses walde bija uslikuse krogeem, kas atrodahs tā nosauzamā numuru aprinkē, tahdu paschu patentēs maksu, kahdu pilsehtas dsehreenu pahrdotawahm, proti 280 rublu 30 rublu weeta, ko tee lihds schim tā lauku krogi bija maksajusch. B. v. Niekhoff lgs, aistahwefchanas par to mekledeems, bija greefees pee pilsehtas waldes, bet ta bija atraidijuse wina subdsibu tā tahdu, kas esot bes likumiga pamata. Tad Niekhoff lgs subdsibu par pilsehtas walde eefneedsa pilsehtas padomei. Schi to leetu nodewa subdsibu komissijai preefsch tuwakas zauruhkofchanas. Subdsibukomissija schihs deenas sehdeschanā isteiza sawas domas par mineto leetu. Wina bija gan lihds ar pilsehtas walde tais domās, ka numuru aprinkis peeftaitams pee pilsehtas un ne pee lauku aprinka, bet tomehr, ka komissija spreeda, tahdas pilsehtas dadas, kas teef apkoptas lauku wihse, esot ja-apleek ar tahdahm nodofchanahm, kahdas lauku eestahdehm jamaksa, un tadeht pilsehtas waldei esot ja-ufdod, tahdā sinā Widsemes akzihses waldei dot aibildi. Schim preefschlikumam peekrita.

Zaur anku, kas festdeen pehz pusdeenas iszehlahs, muhsu juhrmalā atkal daschi kugi felumā ufdsiht. Pret walareem no Dinamindes bahlas, otrā rihta atrada fella diwus Bahzu kugas: „Kronewih“, kapt. J. Burchardt un „Adolph“, kapt. Heinrichsen. Birmais weda lahdiinu no Westberga, otris — lahdiinu no Kleinberga. Zilweki glahbti zaur muhsu glahbschanas-laiwahm. — Swehdeenas rihta plst. 4 pee Buteem issweeda malā Holandes kugi „Plutus“, kapt. van der Mey. Kugis tapa fadragats un zilweki mehginaja glahbtees, pee kuga drupahm peeferdamees; bet kas isdewees tikai diweem G. Burchardam un G. Wopma; kapteinis ar sturmani un 4 matroscheem turpreti deemschehl atrada nahwi aukstos wilnōs. Kugis bija lahdehts ar bakkeem un plankeem no Kleinberga kantora. Kuga drupas un leelaka data no lahdiina ismetas mala.

Rigas jauna strahdneeku beedriba notureja swehdeenu, tā „B. W.“ sino, Latw. amatn. beedribas ruhmes pirmo sapulzi. Bija fanahkuschi kahdi ischetredesmit beedribas dibinataji un daschi swefschi. Seedona koris apfweizinataja jauno beedribu ar lodoligu, preefsch tam ihpafchi fazeretu dseefmu. Wisu birns ihwehleja J. Teichmana l. par tahs reises sapulzes wadoni un Lappas Mahretinu pagaidam par rakstu wedeju. J. Teichmana l. atklahja sapulzi ar runu, isteikdams, tā un kadeht schi beedriba dibinata un kahds tai mehrlis, pamudinaja beedribas dalibneekus, lai strahda un zenschahs wihrischi un rahda, ka prot asihst un zeenihst augstas waldbibas schelastibu, ko ta wineem parahdijuse, beedribas likumus apstiprinadama. Runatajs beidsa, augstam Semestehwam laimi usfaukdams, us ko wisi sapulzejuschees, kahjas

peezehluschees, trihs reises hura sauza un walstsdseefmu nobseedaja. Pehz tam Seedona koris dseedaja: „Dewes swehti Latwiju!“ Tad tila beedribas walde ihwehleja. (Swehleja par preefschneeku: J. Teichmana l., par mantas sinataju un kafeeri: J. Sproga l. (rakstu wedeja wehlechanu atlika turplikam) un astonus waldes lozektus, tā beedribas likumi noteiz. Sawas pilnigas darischanas beedriba doma us pawafaras pusi eefahkt. — Zapeemin ihpafchi tas ar atsihschanu, ka sapulze walidija laba kahrtiba un waldes wehlechanu notika gludeni. Zaweht schai jaunai Rigas strahdneeku beedribai labas sekmes!

Latweeschu draugu beedriba. Mums peefubtita sina, ka Latweeschu draugu beedribas gada sapulze tiksot Rigā notureta 4. un 5. Dez. Museuma (steuernamā), runas sahlfchotees plst. 11½ preefsch pusdeenas un preefschneeki sahlfchot wisus beedribas lozektus.

Dsehruma augli. Bagahjuscha rudeni pawakarā diwi wihri no muishas, tur sawas darischanas bijusch, peebrauz pee kroga. Bardeenu jaw pusduhscha tikusch, aptura wehl pee pehdeja kroga, peeseen lopinus, lai atpuhschahs, noruna wehl us schkirfchanos pehdejo zela-kahju uftaisht. Rā domats tā darits, ee-eet, usmet pa schhabjam un kahdu pubeli bairischa wehl wirsū, uskōsch tad kahdu desu jeb zitu ko. Pehz sakuschas smeke atkal kahda zela-kahja un tā sakahjojahs kreetni ween. Te cerodahs wehl diwiskaimini, kas ari grib labaku duhschu usprawihst, tā ari kahdu kahju wairak. Ta strehkojot mani pirmee grib, ka rahdāhs, krogā pehdejee palikt, fahst kuhlot tikmehr, kamehr jaw krahz. Pehdejeem renahzejeem to nomanot, pats jupis eepuhstis, schanjahs chwergeligas domas prahtā, tā sruadejns pakeetnam samufinahst. Get abra, pahrsuhds scheem sirgus. Nahf eefschā. Schee pat labā wilfchanā. Modina, usruna, wehl kahdu zela-kahju us schkirfchanos uftaisht. Birmais sruadeens wihreem pahrgahjes, ari driht mostahs — bet sinams kuhlojot aismirfusch, waj mas kuhlojuschi. Us trodsineeka flubinaschanu, ka laiks esot prowehst, us tahm wisu wakarū fataisitahm zela-kahjahm staigaleht, zelahs ari, bet tawu brijnumu! ka grib zeltees, welahs us weenu jeb otu pusi, ari paschas wezāhs kahjas wairs nellausa deenastu, laikam palaischahs us jaunajahm. Pehdigi ar kaiminu palihdsibu, lai nu gan straiwulu straiwuledami, tatschu teef laulā. Ko nu wairak mekleht, rahpāhs tik ratōs. Pawadneeki atraisa no mergas groschus, tos tā ne buht peestiprinadami, lai wiszejam wisamajal kahjas nekerahs — un schiw prom! Bet kas noteel? Sirdsinam naw nekahda zita data un nekahdi ziti niki prahtā, ka flubinatees katris us sawu mahju un tā aishwekl katris few swefschu faimneeku mahja. Wihreem krogā kahjojot un sirdsineem atkal lehnām us mahjahm kahjojot, laiks aistezejis jaw pahri pusnahktē. Seewa, kas katru minuti wisu garu wakarū us wakti stahwejuschi, tik lihds ka dsird abra norihbot, streen pretim un tā jaw ceradusi, modina sawu wihrinu, lai gan schoreisi naw paschas wihrinisch, bet kaiminisch peebrauzis; tapat ari otra seewa.

Naw nu leels brijnumus, kad kahdu reisi ar draugeem fatildamees, glahsiti alus dserot, kahdas stundas zilweks preezigi pawada, bet tomehr dserot un preezajotees, newajaga aismirf, ka esi zilweks, kas wisai ziti radibai par walbineeku likts un nedod sawu waldischanu neprahstigam lopinam! — Medsi nu pats, ka neprahstigais sirdsinisch tewi aplanno, winsch sina sawu mahju,

kamehr tu to sawā dsehruma meegā wairs ne-atjehbsees.

Mauskas Denis.

Salaze. No tureenās mums peenahjis schabds sinojums: No daschahm pusehm zeen. lasitaji beesi ween atrod sinojumus, bet tas waheds „Salaze“ gauichi reti laikraftōs top minets; bet sawadu atgadijumu deht gribu kahdas rindinas „Mahjas weefa“ lasitajeem pafneegt. Tas gan ir rets atgadijums, ka tik agri ledus eechana Salaze notikusi tā schogad. Swehdeen, 2. Nowemberi, par paschu Deenkalfoschanas laiku tas notika. Ledus sinams bij plahns, bet uhdens bij tik leels, tā daschu gadu pawafari naw redsets. Pahrzekamais rahmis tila saklahdets, un tilts isuests, tā ka schim brijsham gan gruhsta pahrzelfchanahs. Tā tas ari bij mineta swehdeenā; kad nu kahsineekeem tahdā kihlu-laika til wehlu bij pahri jazelāhs, tad ari naw brijnumus, ka schahds behdigs atgadijums notika. Pahrzehlejam N. Lihdakam, 7 zilwekus pahrzetot, laiwina tapa no ledus gabala apgahsta. Ledus deht, kas gar malahm bij sakrahwees, bij gruhsti nelaimigajeem palihgā steigtees; tomehr publianus netaupija, un driht no wairak pusehm glahbeji peeftedsahs. Wijnē gan is uhdens iswilka, bet ne wisi bij wairs pee dsihwibas. 5 bij spirgiti, 2 bij nogihbusch, bet pahrzehlejs pats bij noslihjis.

Wehl weens behdigs atgadijums. Tai nakti no 3. us 4. Nowemberi, J. Ds. mahjas faimneeki, J. Kalninch un J. Gulbe, bij isgahjuschi juhra us swejofchanu, un wehtras deht bij nosihkuschi. Winu laiwinu atrada no rihta us juhra apgahstu. Birnaja lihki gan 3. deenā atrada juhrmalā starp ledū, bet otris lihds schim wehl naw atrasts, kaut gan katru deenu top melete.

Jaw buhs kahdi 10, kas schogad Leel-Salazas draudse zaur sahlfchanu ir beigusches.

Salazneeks.

Chrgli. No tureenās „B.“ pafneeds schabdu sinu: Schejeenes „leelzetu“ krogōs wairak mehneschus no weetas tschigani gluschu netrauzeti ufturabs. Sog, ko war. — Til dsird: tur sagts, tam issagts, gan dascheem is kuhitim aitas, gan mahjas putni no laftahm, gan labiba no wahpina, pat is bodim daschas mantas. No peemi-netahm sahdsibahm kahdas peehtsitas, zitas ne. — Wehjaweeschos ibstahs balas plosahs, no turahm jaw kahds jauneklis nomira.

Mereta. No tureenās mums peenahjis schabds raksts: Laikrafti mums sinas nef no wisahm Latwijas pusehm par kauschu sadshwes attihfischanos, skolu usplaukschanu u. t. pr., bet no muhsu, t. i. no Augsch-Kursemes tahdu sinu nedabonam awises dands redseht, lai gan mehē Mereteeschi sadshwes sinā ne-efam pasarijschi. „Kas war labē no Augsch-Kursemes nahktē, domahs daschs lasitajs, kas ceradis par Augsch-Kursemi tikai sliktas sinas ween lasiht, ar kahdahm Sbrg l. pehdigā laikā beefchi ween pamelo „Mahj. weefa“ lasitajus. Par Mereteeschu skolahm jafaka, ka tahs atrodahs us augstaka stahwola, neta skolu likumi no laulskolahm to prafa. Un par to mehē waram patiltees sawam mihkotam mahzitajam P. D. Wagnera lungam, kas ar nepeekususchu zentibu nodarbojāhs par muhsu skolu usplaukschanu. Kreetnās skolās un wiswairak zeen. Wagnera tehws ir pee tam dands lihdsėjusch, ka daschs wihrs is muhsu draudses tagad ceem augstas weetas walstis amatōs, ka laba teefa muhsu jauneku mahjahs gimnasijas un pat augstskolās. Mupjee kroga preeki pee mums jaw pawisam sudusch — pa dalai zaur mahzitaja pamahzischanahm no kanzeles, pa dalai zaur weefigu

wakaru un teatru isrihlojumeem. Zeen. Wagner tehwé, atsihdams, la zaur jaurtribas, weefigeem un teatru wakareem lauschu fabeedriga, dsihwe teel sekmeta, netikween, la schabbus newainigus preekus neleds, bet muhsu jauneklus us tam wehl pasfubina. Ar wahrdu fatot: Wagner tehwé ir wihrs, las faprot laika garu un lam sirds ihsta weeta. Jaw aisphebnajam gadam eefahkotees, mehsh isrihlojam weefigus un teatru wakarus ihpafcha nama, tuwu pee muhsu kettera skolas. Ari schis nams tika us mahzitaja pamudinaschanu uftaitis. Tur nu ir rubmes deefgan jaunajeem peeklabijigi ipreezatees un wezajecm patrektees par fainneeziabas waja-dsihahm u. t. pr. Refen irahdija kahdu lugu diwds zehleens „Klauf lungam,“ lo zeen. Wagnera tehwé pats fazerejis, materialu is aplahtrnes nemdams. Otris zehleens wehl naw gataws, tadehl irahdija til pirmo zehleenu ween. Publila scho lugu pilnigi faprata: klausijabs un flatiijabs ar aigrabhtu sirdi. Beram, la drihs dabujum redsht otru zehleenu. — Senak Reetas pagasta ne reti notifikabs sirgu sabdsibas un sagtu sirgu andeleschanabs, bet zaur muhsu tagadeja pagasta wezaka uszigtigu labribas ustureschanu un nelokamu stingribu, schabdas ne-buhichanas pawisam beiguschabs. N—s.

Dschulstes puje (Beenawa). 12. Oktoberi tureenah melderis isubtija sawu kalpu, lai kahdus zilwekus dabutu palihga preeksch labibas kufschanas ar maschinu. Tuweja kaiminu zeema ari tahdus zilwekus pasinosis, kalps pee wakara it meerigi gabja us mahjahm. Retahlu no Beenawas meschakunga muishas kalps pamana kahdus diwi tehwinus, las flani eefwelpdamees metahs kalpam wirsu; us swilpeenu bija wehl diwi peenahuschu klahnt un nu wisi fahla kalpu neschehligi dauhsht. Meschakunga ftrihweris sawa istaba, kleeedseenu pehz palihga isdirdis un sawu diwistobru flinti palampis, dewahs us breefmas weetu. Ushruzeji, to manidami, laidabs lapas; ir bijuschu kahdi ischetri nepashtami tehwinu. Kalpam galwa daschah weetas bija pahrista, la lifabs, tad ar almenem bija dauhsita. Galwu muishas laudis no asnim notihrija un ar lakatinu fahschuschu, aishweda kalpu usdrihawahm. Ushruzeji wehl naw peenahkti. J. Selga.

Behrjes basnija (Dobelos apr.) 12. Oktoberi notizis rets gadijums. Mineta deena kahda bruhite pee altara teikusi „ne.“ Naw jaw ari zitadi warejusi dariht, jo wezaki to fpeeduschu eet pee nepatikhama. Jaw reisu reisham teikusi, la ne-eeschot pee tahda, lo newarot mihsht, bet tas nelo nelihdseja; mahite tadehl to kreetni nehmuji rakt. Nelo dariht, japedodabs. Bet nodoms tai tomehr bijis gataws. Lahwusi wisam megrigi notikt, libdi beidsamajam laikam. Kabsu preekschwakara, zitahs preezajamees rebledama, nelaimiga bruhite teikusi: „Schowakar Zuhsh gan preezajatees, bet rihtwalar Zuhsh to nedarihsht wis!“ Geklatijuschu to tilai par jofoschanu, bet otra deena tomehr dabujuschu pahrllezinatrees, la schee wahrdi nopeetni un kahseneeki dabuja no basnizas katriis us sawahm mahjahm dotees! — Ja teefa, la wezaki tilai sawa behna labu grih, tad jajauta, tadehl gan wini grih zaur nepatikhamu prezibu sawu behnu drihwi redsami posht? Tapat ari jajauta bruhzgani, kahdu laimigan tee zere panahkt, ar tahdu zilweku kopadsihwodami, las winu nemihl? Waj teefcham jaw peeteek, tad wini mihsht? (B.)

Grimas weesta, Sluttes aprinki, la „Kursemes gub. aw.“ lasams, eerihfota pasta stanziija, tur peenems un isdos wisuwifadas wehsitules. „Golosha“ pahrspreedums par mahju pirk-

schanas kontrakteem Baltija. Schi pahrspreeduma fahkumu pajneedsam isgahjuschs 2 numurds, tagad to beigumu:

Otris mums pasishtams kontrakte nosaka, la semneekem japeewed muishah, dewinu juhdschu tahlumah, t. i. 63 werstes, no katras mahjas pa 30 balku preeksch fahabgeschanas, 1500 dedfinatu keegetu, 4 feschu wehdu kubil-asis lauka atmenu, tad wehl 1000 keegetu, 50 wesumu grants un 4 lasti kalku, winam jadod labs strahdneeks us 40 deenahm u. z. Igaunu awise „Sakala“ schini leeta preefime: „Pee mums katrs behrs sina, la Widsemé wairak muishneeku un mahzitaju muishas wehl pasihaw klauhsiba pee muishas darbeem un la Igaunija wina walda gandrihs wehl wisur un wehl gruhtaka formah, neta agrak, dsimtbuhichanas laids“ u. t. pr. Ushahditahs weetas nemtas is kontrakteem, las Kursemé flehgti. No tam redsams, la klauhsiba pasihaw wehl wisas trijäs Baltijas gubernas.

Pee tam pirkshanas summa par zeemateem, las semneekem top pahrdoti, fahneeds leelisku mebru — libds 150 rubl. par deserinu un ari wairak. Turklahnt muishneeki nemahs brihwibu, pirkshanas malfu pagehrecht pehz kursa, jeshchu gan pehz Wisaugstala manifesta par kredita bi-letehm, schihm ir tahda pate „staigaschana pa walsti, la sudraba naudai.“ Zaur tahdu kontrakta noteikummu pehm dascheem fainneekeem nahzabs 100 rubl. malfahnt par 64 rubl. no pirkshanas summas. Pee pahrdofchanas semneekem muishneeku seme weenumehr top atswabinata no wisadabm klauhsibahm un nodofchannahm, la p. peem, preeksch basnizas, preeksch pastu ustureschanas, zetu tairischanas u. t. pr. Wisas schihsh nastas top uskrautas semneekem. Lai ta leeta labal isflattos, tad pirkshanas kontraktah top eerakstis, la wisas schihsh nastas fahschinatatas un atwilktas no wispahrigahs pirkshanas summas, bet pate atzelama summa la protams, netop eerakstita, un winu ari neta newar aprehklnahnt, tadehl la kontraktah ir runa netil par pastahwofchahm nodofchannahm un klauhsibahm, bet ari par tahdahm, las nahlotno wehl war rastees. Rehuhdami meera ar wifceem augschah mineteem notikumem pahrs semneeku semes ihpafchuma teefibu aprobeschofchahu, dsinti muishneeki wehl ir atkaduschu, la preeksch wineem isnahnt dauhs labal, tad semneeku semi pahrswehersch muishas seme, un tadehl mehds semneekus ismest is mahjahm un winu semi preekschirt sawejai. Ushpites aprinki ween, la dokumenti irahda, flaita libds 170 zeematu, las pehz semneeku lifumu grabmatas isdoschanas 1863. gada isnihzinati un preekschirti pee muishas semes. Das pats notkel zitahs weetas Baltija. Kad tagad pafstajamees us semneeku rentneekem jeb nomneekem, tad ari winu listens stahw pilnigi muishneeka rotah. Ja muishneeks eerauga kahdu pahrlabofchahu rentneeka tihrumah, ehlas, pat apgehrtah, tad steidsahs pa-augstinaht rentes naudn; tas winam ne buht naw gruhti, jo rentes kontrakti pa leelakai dakai ir us ihju laiku — us 3, 6, dauhs ja 9 gadeem. Mums war atbildeht: lai nedara, lam netihl! Ja semneeks atrod, la nosajijumi gruhti, tad lai atteizahs no rentes un aiseet. Bet leeta ir ta, la winsch zaur weselu intreschu tihklu ir peeseets pee sawa pagasta. Winsch newar pagehrecht dalischanas un sawas datas isdoschanas, las daschreis ir deefgan prahwa, is pagasta kapitala, is magastinas labibas, is naudas, las patehreta pee daschadeem pagasta darbeem u. t. pr. Kas tad jadara? Ka apfargahnt semkopju kahrtas lifumi-

gahs intreses Baltijas gubernas pret muishneeku patwalibu? Behz muhsu domahm, scho jautajeenu ischekirschana nedara nekahdas nepahriwaramas gruhtibas. Kad semneeku atswabinaschana Baltija — ne ta la wispahriga semneeku reforma — notika bes semes preekschirschanas wineem un lifums atwehleja agrar-lectas eegrosfischanu weetigai muishneezibai, tad, redsht, ka schi fabrita waldischanas ustizibu isleeto launa, waldbibai ir ne tilai teefiba, bet ari peenahkums, rubpeteres par eedsihwotaju leelakahs datas labklahschanos schinis trijäs gubernas. Wisu semneeku pirkshanas kontraktu zaurflatischana un isfcheem alteem wisu tahdu nosajijumu ismeschana, las nesader ar lifumeem, un tad scho nosajijumu aifleegschana preeksch nahlotnes, ar peedraudejumu, la teem nekahda spehta naw — raug, tee ir ewehrojamafee nospreedumi, las waretu semneeku listeni Baltija pahrlabot! Blakus fcheem pahrspreedumeem, mums leelabs buht leetderigi, tad augstalo tafseereschanas summu pahrs semneekem pahrdodamu semi noliktu pehz ta pascha mehra, la pee krona semneekem, un no muishas semes atkal atschkirtu tai peeweenote semneeku semi.

Behrnawa. Ka „Sakala“ sino, tad isgahjuscha mehnesi Ushla notureta klaperjakti barons Vietinghoff sawu nahwi atradis: winsch ta nelaimigi bija kritis no sirga, la us weetas bijis nost. Melakis atstahj atraitni ar wairak nepeauguschcem behrneem.

Pleslawas gubernah. No tureenah mums raffia: Ka jaw dauhs weetas scho tubeni laiks ir nepastahwigs un grosigs, netil ween deenahm, pat stundahm mihsjahs, wehtras un puteni, fahst un kuhst: tapat ari schi Pleslawah. Jaw no 7. Oktoberi fahlot fatarijabs labs seemas zelsch: pahrsfala leelas un masas upes; par wisahm upehm wareja par ledu braukt, lai gan brihscheem tabs bija atkususchas, bet 1. Nowemberi pehz stipra fneega putena un leelas wehtras fahla list un stipri kust un ta isdeenas, libds nakti no 6. libds 7. Nowemberim ledus isgabja no Pleslawas leelupes un zitahm masahm upehm un ar leelu uhdeni dauhs flahdes padarija; laudim dauhs preekschu famirka, las atradahs andeles weetas us Pleslawas upes semaleem krasteem. Dauhs tuhkschofchu asu mallas un balku ledus norahwa no leelupes krasteem un tos aishrawa us leelo Beipus esaru. Uhdens bija dauhs leelaks neta daschah pawafari ledum isejot. Pleslawah bija japeedsihwo diwas reishas leelas uhdens-pluhdu behdas; pirmo reisu 7. Oktoberi, kad leela seemelu wehtra pahrspluhbinaja upju krahtus, dauhs mallas un zita laba nopostidama, un otru reisu atkal pee ledus eefchanas. — Ka jaw dauhs „Mahjas weesa“ lastajecm buhs sinams, tad zaur Pleslawu tel diwas upes un pa abahm teel laistas dauhs tuhkschofchu asu mallas un ap pilssehtu us krasteem fahkrauta, bet pawafari paleekas teel nowestas droschah weeta. Tagad schahs abas minetahs reishas usnahza negaidot, tapehz ari til leelu flahdi isdarlja, neween mallas ihpafschneekem, bet wisas pilssehtas eedsihwotajecm, tur jaw mallas bes tam bija dahrga (par kubil asi behrsu mallas malfaja 20 un wairak rublu, lai gan mallas netilween no Pleslawas aprijula teel peewesta, bet ari dauhs nahnt no Peterburgas, Witehsklas un Rehweles gubernahm pa Beipus esaru, tur ta ar laiwahm teel westa.

Bai maish runajot jafaka, la ta, gods Deewam, zaur waldbibas rubpeshchans un kaufmanu labstidibu palika lehtaka. Oktoberi jaw fahla 2 rubli par pudu rupju rudju mistu nemt un

par mahzjnu maifes 5 kapeikas; bet nu jaw tee paschi kaufmani pahrdob par 1 rbl. 50 k. pudu un mahzjnu maifes pehz nupat noliktas takfes par 3 1/2 kap., bet brandwihns palizis par 4 kap. stopa dahrgaks, proti no 48 kap. us 52 k. stopa.

No satumu swehtkeem, weefibas wakareem nedf muhsu Kreewini nedf Latweefchi neka nesin, lai gan jaw ir diwi leelas Latweefchu draudfes Plestawas un Ostrowas aprinkos; wisi gandrihs dsimtu semju ihpafchneeki un us sawas semes banda tahs paschas brihwibas, ko Widsemē leelgruntneeki; naw nelahdas ischkirfchanas, waj 10 waj 1000 defetianu buhtu; war jakteht, swejot, krogeht, granti un akmenus pahrdot jeb fabrikas buhweht; pahrdewejs wairs naw ne pee lam dalibneeks. Wisu to eewehrojot tomehr jafaka, ka Plestawas gubernas Latweefchi nedfenahs pehz tahdeem faweenoteem preekeem, ka winu tantas brahli Widsemē un Kursēmē.

H. T.

Plestawa. Nupat tur notureja kahrtigo semstibas aprinka fapulzi. Wiswarigakais jautajams, ka jaw zitās gubernas, ta ari te, bija peepalihdsiba semneekem ar labibu. Schahs gubernas semneeki jaw labos gados gruhti spehji istikt ar paschu labibu, bet beeschi ween japiert klabt rudsi un milti; tadeht faprotams, ka wahjakos gados semstibai janahst palihga, lai semneeki par angstajam zenahm waretu eegahdatees pahrtiku un fainneezibu isfargahnt no pilnigas ispostifchanas. Behz plafcheem pahrspreedumeem semstiba nospreeda, luhgt waldbibu, lai palihdsetu ar 300,000 rbl.; te wehl ja-eewehro, ka scho-gad par 200,000 rubl. jaw pirktis rudsu, kas pawasara un wasara isdaliti semneekem.

Rudobeelka (Minskas gubernā). Schē peemahjo laba teefa Latweefchu, kuri iraid atnahkuschchi no Kursēmēs. Jaw kahdus gadus atpafak preeksch scheem ir cetaisita skola, us tahdu paschu wihni, ka Widsemēs un Kursēmēs skolas, bet tikai ar starpibu, ka schē mahzitajam ar skolu naw nelahda darifchana un — ka no Bahzu walodas neteek mahzits neweens burts. Skolotaja alga istaisa pee 400 rublu par gadu; bes tam aramas semes brihw apstrahdabt zil patihl. Dsihwe buhtu wifadi gluschi laba, ja til neubtu til aplam weentuliga, jo schē neatronahs nezil labaku kauschu, ar kureem waretu fa-eetees. Bes Latweefcheem scheitan wehl dsihwo: Kreewi, Boli un jo leela mehra schihdi, kuri iraid fakampuschchi wifas andeles darifchanas un zitās rebes sawos nagos. Meschi iraid wisaplahrt leelu leelec, pilni daschdaschadeem swehroem. No paschas Bobruiskas faklahs scheepurwainee meschi un eet gandrihs lihds paschaj Rudobeelkai, kahdas 85 werstes tahlumā. Cetaites wifas schē ir prastias. Nebrauz wis ar federu rateem, bet til us koka asim. Un ari nemas naw eespehjams us dselssasim braukt, tadeht ka zeli naw brugeti (willeti). Auidis gan ir labi dumji (isnemot Latweefchus), bet turprettim itin fatizigi. (B. S.)

Janna kapara (wara) nauda. Ka „Golos“ dabujis sinahst, tad finansministerija esot nodomajuse, drihsā laika list par 3 milioni rublu kalt jamu wara naudu. — Ta pate awise ari sino, ka Sibirijas buhwejamais dselsszeka gabals stary Zekaterinenburgu un Tjumeni tilfshot nahkofcha gada Aprila mehnesi nemts buhwechana un buhwechana notilfshot us krona rehkinumu.

Bijuschais finansministrihs Greigh isfludina „Wald. Wehtin.“ pawehli robeschu fargeem. Ministrihs sino, ka pehdejā zelofchana tas Rigas

muitas aprinki un Baltijas muittas kreiserus at-radihs freetnā kahrtiba un issaka par to sawu atfihfchanu un pateizibu: Rigas muittas aprinka preekschneekam, ihstenam schtatsrahtam Dwerdjanskim, Rigas muittas pahrwaldneekam, ihstenam schtatsrahtam Blasowam, Leepajas muittas pahrwaldneekam, schtatsrahtam Borkowskim u. d. z.

Peterburga. Nupat, 5. Nowemberi, eeksch „Demuth“ weefnizās nonahwejees generalmajors Gromanis. Wiram blakus usturejees palkawneeks Birantschaininows. Tas isdsirdis schahweenu un zilweku semē kribtam; tadeht weefnizā wifus fadsinis kahjās. Durwis bijuschas aifshlehtas; nehmuuschees winas uslaust un tad atraduschchi generali pee semes gutam. Winam blakus bijis mafs Franzuschu revolwers. Naudā un naudas papihēos pee wina atraduschchi 76,000 rublu; bes tam mahtei wehtuli, is kuras redsams, ka winsch nonahwejees sawā dsimuma deenā u. t. pr. Bet nekas rakstite, tadeht padarijees galu. Pehdejā Kreewu-Turku kara winsch wadija Zezezes pulku un eepelnijahs leelu flawu, tizis ari pagodinats ar selta sobinu un 3. klases ordeni un pa-augstinats par generalmajoru. Gramatas wifas atrastās kahrtiba. Waj teefcham laimefees isdabuhnt paschflepawibas zehloni, tas wehl nogaidams.

Awischneezibas likumu reformas leetā. Peterburgas un Maslawas awischu redaktori bij usfajzinati no Wisaugstaki eezeltahs komisijas us peedalischanos un sawu wehlefchanu issafajshanas. Lai nu weenprahtiba to isdaritu, redaktori un juristi eepreekschu fapulzejahs un, palihgā nemdami zitu walstju preses likumus, pehz „Golos“ weenojuschees schahdōs preekschlikumōs: 1) Eepreekscheja zensura pawifam atzetama; 2) ihpafchas zensuras, ka: pasta, gariga, polizijas un ahsemju zensuras, tapat atzetamas; 3) kattram brihw, isdot laikrahtu un likumōs flaidri janofala, zaur ko saude schahdu teesibu; 4) walstspadomes spreedums no 16. Junija 1873, pehz kura eekschleetu ministrim dota teesiba, aifleeht awises pahrspreest un pahrrunahnt jautajumus, kas us walsti sihmejahs, atzetams; 5) ja 3. preekschlikums neubtu isdarams, tad flaidri peeminami tee jautajumi, kuras pahrrunahnt buhtu brihw leegt ministru komitejai; 6) laiks nosafams, kura waldbai jagreeschahs pee teefahm, ja grib, lai kahdas awises aptureschana paleek spehla; 7) flaidri nosafami tahdi preses noseegumi, kuri buhtu eeklatami par kaitigeem walstij, fabeedribai jeb priwatpersonahm; 7) administratiwee fodi atzetami un to weetā eezetami teesu fodi, un 8) flaidri nosafams, pee kurahm teefahm peeder suhdhibas par preses noseegumeem: kad jafuhds pee meerateefas, kad pee aprinka teefas un kad pee teesu palatahm un fenata.

Slawenais Kreewu zelotajhs, palkawneeks Prschewafskis, ka us Peterburgu telegrafeerets, ar wifceem saweem krahjumeem is Gelsch-Aihnas nonahzīs Riachtā un nodoma, Janwara faklumā buht Peterburgā. Jaw tagad pahrruna, ka slaweno pehtitaju godam fagaidiht un apfweizinaht. — Prschewafskis esot fakrahjis 2000 putnus, dauds swehru un 1300 wifadu augu.

„Sarkana krusta“ beedriba stipri posahs Aiflaspijas apgabala. Stary Ischikifskaru un Bameem wina 8 weetas eerihkojuse magazinas un 2 weetas nosuhrijuse pa 3 schehlsidigahm mahfahm. Ratu truhkums tur esot leels, ar ko west wijadas wajadsibas, tadeht „farkanais krusts“ gribot tos eegahdatees pats us sawu rehkinu.

Dahwanas preeksch nelaimigajeem upureem pee Seemas-pils sprahgschanas ir no 15 Aug.

lihds 5. Nowemberim pawneegtas par 1804 rbl. 71 kap., ta tad kopā ar fenako sumu 94,502 rbl. 14 1/2 kap. No schihis sumas 64,500 r. nodoti gubernatoreem, lai isdalitu tos stary saldateem, kas jaw isstahjuschees is deenasta, un usglabatu preeksch teem, kas wehl deene. 6500 r. nospreesti preeksch peemina akmena us nonahweto kapa. Us 5. Nowemberi wehl atkizis 21,774 rubli 96 1/2 kap.

„Golosam“ wehtsi is Kronstadsas, ka 7. Nowemberi stary Dranienbaumu un Kronstadtu atlausts ledus, pa kuru lihds 50 zilweku, ar kamanahm un sirgeem, wisinajuschees, un no wehja ahtri tizis dsihts juhra eekschā. Nelaimigajeem gabijahs us weetas palihdsiba: juhrneeki, sirdigi un drofchi strahdadami, isglahbuschi wifus zilwekus, sirgus un kamanas.

Muhju ahrlieetu ministerija nupat farafstahs ar muhsu suhtneezibu Berlinē un Bahzijas suhtneezibu Peterburgā par toti eewehrojumu leetu. Kreewijā esot useeta tirgofchana ar Bahzu zeta pafehm. To wehl ihsti nesin, waj pafes palaktaitas Pruhfijā, jeb waj blanketi nosagti; tikai tas drofchi jaw sinams, ka wajadsige wahrdi te tikuschchi eerahtiti. Tahdas zeta pafes malfajuschas 100 lihds 1000 rbl.

Fabrikas strahdneeku likumi, kas nofajitu teefibas stary fabriku strahdneekem un winu darba dewejeem Peterburgā un ihpafcha eestahdijuma eerihkofchana, kas ischfirtu strihdus stary wineem, ka „Bepers“ sino, tagad topot isstrahdati finansministerijā.

Peterburgas notarijs publiskis, R. A. Stard, Nowembera faklumā aifzejoja projam us ahrlimehm un tagad nu is Franzijis telegrafeeretes Peterburgas aprinka teefai, ka atpafat wairs negreeschotees. Doma, ka tadeht to darije, ka dascheem zilwekem esot, parahda lihds 500,000 rbl.

Miskā (Kurskas gub.), ka „Hov. Bp.“ sino, pilssehtas dome nospreeduf, ka bes kawefchanas ja-eegahdajahs 5000 ischetwertu rudsu, lai schinis dahrgos laikos waretu pahrdot nabagakeem laudim par jo mehrenu zenu. Zilkihds pilssehtā tahds spreedums tapa sinams, tuhlt labibas tirgotaji paseminaja sawas zenas; milti no 1 rbl. 70 kap. us reisi nokrita us 1 rbl. 15 kap., un pehdejā tirgus deenā wareja jaw pa 1 rbl. pirkt. No tam redsams, ka augstahs labibas zenas naw wis zehluschahs zaur truhkinumu, bet tikai usdsihtas til augsti zaur tirgotaju spekulazijahm.

Zekaterinoslawā, 5. Nowemberi, eerihkota naktspatiwersme nabadsigajeem, bes pajumtes eedfihwotajeem. Pilssehta grib tahdeem, kas schai patiwersmē pahrgulehs nakti, par walti dot maifi un filtu ehdeenu.

Ahrsemes sinas.

Bahzija. Bahzijas keisars apstiprinajis pawehli, ka wina walsti eezetama ihpafcha tautas fainneezibas padome, kas pastahwefshot no kahdeem 75 lozjekteem. Schē lozjekti eezetami no semkopju, amatneeku un kaufmanu fapulzehm, pa datai no andeles-, semkopibas- un eekschleetu-ministreeem un apstiprinami schini amata no pafcha keisara.

Ka lastajeem sinams, tad Bahzija pastahw ta nosaukta Antisemitu fabeedriba, kas strahda pret schihdeem, lai tee nedabutu pa leelu eespehju walstis un kauschu fadsihwē. Tagad nu tautasweetneeks Genels nehmees no waldbibas prahst isflaidrojnmu, ka ta (proti waldbiba) gribot is-turetees pret to usrihdifchanu, kas no daschahm pufehm pret schihdeem isrihkota un jaw faklu-

ſchi neſt nepatiſſchanas augkuſ, pee tam wiſſch norahdija uſ Berlinas nolihguma ſpreedumu, pehz kura Numenija atſiſtama tilkai tad par paſtahwigu walſti, kad ta ari atwehl ſchihdeem plinigas pawalſtneeku teeſibas un ka tadehl tas nemaſ newarot buht ſaweenojams ar Wahjijas godu, ja winas waldiba atlautu, ka ſchihdeem likumos peeſchirtahs teeſibas tiktu nizinatas un pamafinatās. Uſ tam miniſteris graſs Stolbergas atbildejis, ka tagadejee walſis likumi apgalwojot wiſu tizibu apleezinatajeem weenadas pawalſtneeku teeſibas un ka waldiba ne domahſ nedomajot uſ ſcha likuma pahrtaiſſchanu. Schinis wahrdos ſkaidri iſteiktis, ka pehz waldibas prahta naw mineta ſchihdu rihdifchana.

Franzija. No wiſahm muhku ſabeedribahm lihds ſchim til tapuſchi pawifaſm iſ Franzijas iſdſihiti jeſuiti; turpreti zitas muhku ſabeedribas tilkai padſihtas iſ ſaweem kloſtereem un winu lozekli pa dalai atraduſchi laipnu uſnemſchanu daschds priwatu lauſchu peederigds namds. Parihſes erzbiſkaps nu ir pee ſawa apgabala ſabeedribahm laidis apfahrt rakſtu, kura tas ſabeedribu lozekteem pateizahs par winu iſtureſchanos un atwehl teem, turpmal ſawas garidsneeku amata dariſchanas iſdarht tanis namds un baſnizās, kur tee tikufchi uſnemti. Ja ziti Franzijas erzbiſkapi darihs tapat, tad wiſi kloſteri iſzefees no jauna priwatu namds un waldibai buhs no jauna ja-eet pee iſdſihſchanaſ darba. Uſ Franzijas waldibas ſtingro iſtureſchanos pret garidsneekem luhkojotees jaſala, ka garidsneeku ſabeedribahm wiſa iſgroſſiſchanaſ neko nelihdſehs, winas laikam tapat ka jeſuiti tiks padſihiti.

Greekija. Greekija, ka to jaw wairak reiſu tilkam ſinojuſchi, wehl arweenu naigi ſtrahda, ſawus kara-pulkus uſ karofchanaſ iſrihlobama. Schim brihſcham Greekijas waldiba iſrihlojot 10 jaunus batalonus ar 4 leelgabalu baterijahm. Zaur ſcheem jauneem bataloneem buhs Greeku kara-ſpehls pawairots ar kahdeem 15,000 kareiwjeem. Kara-lugi ir no jauna pawairoti ar diwi brunu lugeem; beſ tam wehl teel buhwetas 40 torpedo laiwinas.

Aihna. Ka laſitajeem wehl buhs ſinams, tad Anglu paſkawneeks Gordons bija uſ Aihnu aiſzelojis, tureenās waldibas deenastā gribedams eeſtahteas. Ar ſchahdu nodomu aiſzelojis, wiſſch raudſija kreetni cepaſihtees ar kara-pulku buhſchanaſ Aihnā. Wiſſch ari bija kahdu rakſtu ſaraktſijis par Aihneſchu kara-pulkeem. Scho rakſtu ſawā laika peeminejam ari „Mahjas weeſi.“ Tagad waram ſinot, ka Aihnas waldiba naw Gordonu uſaizinajuſe, lai tas winas kara-deenastā eeſtahjotees, un tā tad Gordons atkal uſ Angliju atpakal brauzis; bet eelam wiſſch Aihnu atſtahja, wiſſch kahdā awiſe, kaſ Schangaja teel iſdotas Anglu waloda, eelzjis atkal kahdu rakſtu par Aihneſchu kara-pulkeem. Iſ ta nu iſhumā kahdus wahrbus ſche uſſihmeſim.

Aihnas kara-pulkeem jaw gadeem ir ſawa kareiwja kahrtiba un rihibi, kaſ tureenās tautu eeradumeem peelihdſinajahs. Aihnas waldibai zaur ſawu ſaldatu ſkaidri, ar lo wina war rihtotees, ir ſawus labums par zitahm waldibahm. Aihneſchi paſchi ir ar wiſadeem gruhtumeem apraduſchi. Kad Aihneſchu ſaldatsem buhtu tabdas ſintās, kaſ no pakatas lahdejamaſ, un kad wini buhtu eemahjijufchees ar tahm apetees, tad ſchi buhſchana peetiktu, lai winus waretu pahrewehſt par labem kahjineeku kara-pulkeem. Aihnas karofchanaſ-ſpehls paſtahw eelſch tam, ka winai ir dauds ſaldatu un ka ſchee weegli pee eeſchanaſ, tapehz ka wineem maſ kara-lectu

neſamaſ. Aihneſcheem nekad newajadſetu eelaiſtees ar ſaweem eenaidneekem leelā, klajā lautina, bet wineem wajadſetu pee tam turetees, ka wini ſawus pretineekus arweenu trauze ar maſeem uſbrukumeem un zil eeſpehjamā, raudſiht eenaidneekem atnemt prowiantu un kara-mantu weſumus. Aihneſcheem nekad newajadſetu ſawam eenaidneekam uſbrukt, kad tas atronahs apzeetinata lehgeri. Tahdā buhſchana wineem wajadſetu ſawu eenaidneeku tamehr tureht aplentu, lihds tam ſahl pahrtikas truhſt. Kad eenaidneeks kahdai Aihneſchu apzeetinatai pilſſehta uſbrukt, tad Aihneſcheem to newajadſetu aiſſtahweht, bet atlaut, lai eenaidneeks to eenemtu. Kad tas notizis, tad tilkai Aihneſchu kara-pulkeem darbs ſahlahs: wineem wajaga gahdahſ, lai pahrtika eenaidneekam neteel pilſſehta peeweſta un tā tad to zaur pahrtikas truhlumu iſmehrdeht. Kad Aihneſchi ar kahdu Giropeeſchu kara-pulku nahſtu leelā, klajā lautina, tad uſ latru wiſi Aihneſchi tiktu ſakauti, jo wineem truhſt leelgabalu; wineem til weens labums, ka winu kahjineeki ir ahtri un weegli pee eeſchanaſ; zitadi wini newar nekadā wiſe Giropeeſcheem lihdsinatees, wiſur wini paliks tee wahjalee, kaſ teel ſakauti un uſwareti. — Par juhras kara-ſpehlu runajot Gordons ſawā rakſtā peemin, ka Aihneſcheem newadſetu eegahdatees leelus kara-lugas, bet maſus kugifchus, par kureem nebuhtu leela ſlahde, kad weens jeb wairak aiſeetu bojā; turklahſ ari tahdeem maſeem kugifcheem buhtu weeglaka iſmuſſchana un paſlehpſchanaſ ſeklakās oſtās, kur leeli eenaidneeku kugi newaretu eebrault. Tad ari Aihneſcheem wajadſetu eegahdatees maſus torpedus, kaſ winu juhrmalas apſargatu no eenaidneeku kugu uſbruſſchanaſ. — Tas buhtu, iſhumā ſanemts, Gordona ſpreedums par Aihneſchu kara-ſpehkeem un iſ ſchi ſpreeduma redſamā, kaſ wiſs Aihneſcheem buhtu wajadſigs, lai tee til waretu ſahlſt eedroſchinatees, ar Giropeeſchu kara-pulkeem karu uſnemti.

Sagaidamahs jounahs teefas.

Ihſas ſinas par ſagaidamahm jaunahm teeſahm mehſ ſaweem zeen. laſitajeem jaw eſam paſneegufchi. Iſ plaſchaku iſſkaidrojumu par ſcho ſwarigo lectu mehſ atlikahm lihds ſchim brihſcham, nogahdidami wehl jo ſihlakās ſinas. To nu te paſneedsam. Saprotams, ka tani newar buht ſanemti it wiſi likumi, kaſ uſ teeſu reformu ſihmejahs, jo ſchee likumi no waldibas puſes tagad tilkai teel tulkoti un muhſu laikrakſtā aiſnemtu pa dauds ruhmes. Tadehl mums buhs jabuht meera ar wiſpahrigu pahrfklatu.

Nahloſchā 1881. gadā Baltijas gubernās eewedihs meera-teeſas, pahrgroſihs pagastuteeſas un tamlihds ari uſraugu un wiſas juſtiz-teeſas.

I. Meera-teeſa. Katrā gubernā buhs ſinams ſkaidri meera-teeſu-aprinku, kuri buhs eegroſiti Kurſemē pehz pilſteeſu un Widſemē pehz ſemes-teeſu aprinkeem. Nigai un Rehwelei buhs ſawi meera-teeſu aprinki, tahs zitas pilſſehtaſ ſchimi ſinā peedalihſ pee laulu aprinkeem. Katrā meera-teeſu aprinki buhs ſinams ſkaidri meera-teeſneſchu, warbuht 3 lihds 5 un teem par palihgeem buhs goda meera-teeſneſchi un weetneeki, kaſ eeſtahjahs iſhto meera-teeſneſchu weetā, kad tee waj ſlimi, waj ſteidsamās dariſchanaſ aiſbrauz. Goda meera-teeſneſchi un weetneeki lonēs nedabon, bet gau iſhſtee meera-teeſneſchi, proti 1500—2200 rbl. par gadu. Scho nauđu nemalſahs kronē, bet gubernās eedſihwotaji un ar to meera-teeſneſim ja-iſteek paſcham un ja-

apghdā ari teeſas mahja un lanzejas waja-dſibas. Sekretera winam naw, bet wiſſch war nomot ſkrihweri. Meera-teeſneſchus eejet: Nigai un Rehwele — pilſſehtu weetneeki; zitds meera-teeſu aprinkds: ſapulze, kaſ paſtahw iſ 5 leelgruntneekem, 5 ſemneekem un aprinku-pilſſehtaſ weetneekem, pehz noſajita ſkaidri. Leelgruntneeku 5 ſubtnus ſapulze eejet wiſi ta aprinka leelgruntneeki un ſemneeku 5 ſubtnus wiſi ta aprinka pagaiſta wezalee. Schi ſapulze ari noſala meera-teeſneſcha loni, kaſ newar buht maſaka par 1500 rbl. un leelaka par 2200 rbl. Tapat wina noſala, kura weetā meera-teeſneſim ja-apmetahs. Wiſas ſchihſ weetas teel eeſreelſch paſlubinatās un beſ ſapulzes ſinas tahs newar mainiht. — Paſchus meera-teeſu aprinkus noſala muſſchneeku komiteja, peenemot klahſt pilſ- un brugu-ſungu, weenu aprinka-teeſas lozekli (Widſemē draudſes ſungu) un pilſſehtaſ pilſſehtaſ galwu. Juſtizminiſters ſchos aprinkus, uſ gubernatora preelſchlikumu, apſiſprina. Par meera-teeſneſcheem war eejet tahdus tani paſchā aprinki dſihwodamus wihrus, kaſ 25 gad. wezi, mahjibu baudijufchi uniwerſitetē, waj widuwejās mahjibas weetas, waj 3 gadus tahdā amata bijuſchi, kura tee wareja eeguhtees wajadſigahs teeſu ſinaſchanaſ un kam beſ tam maſakais til leela grunte, ka Kurſemē un Widſemē wiſmaſaka brunneeku muſſcha, bet pilſſehta nekultama manta, kaſ wiſmaſal 3000 rbl. wehrta. Par meera-teeſneſcheem newar eejet: tahdus, kaſ ſawas teeſibas ſandejuſchi, waj no ſawas draudſes iſſumti, waj konkurſe kriuſchi, waj ſtahw apolſch kurata; beidsot garidsneekus. Par wiſeem, lo par meera-teeſneſcheem war wehleht, teel ſaraktſita un eeſreelſch paſlubinata ihpaſcha liſte. Meera-teeſneſchus eejet uſ 3 gadeem.

Meera-teeſneſis teeſa un ſpreelſch weens patā un proti klaji, publikai klahſt eeſot. Tikai kur ſeeweelſcha gods teel aiſnemts, wiſſch war teeſahſt pee aiſſlehtahm durwim. Wina ſpreeduma wara ir warēn leela, bet nepareiſas ir tahs walodas, ka meera-teeſneſcha ſpreedumu newarot pahrfuhdſeht. Tikai lihds 25 rubleem ziwil-leetās wiſſch iſſpreelſch wiſgaligi, tā ka apeleereht newar, un kriminal-leetās newar apeleereht par norahjeenu, lo meera-teeſneſis uſleek. Ziwil-leetās wiſſch war iſſpreelſt leetas, kaſ lihds 500 rubleem wehrtas, kriminal-leetās wiſſch war uſlikt: norahjeenu, naudas-ſtrahyi lihds 300 rubleem, areſtu no pahri par 3 mehneſcheem un zeetumu ne pahri par gadu. Kaſ ar wina ſpreedumu naw meera, war ſubdſeht pee meera-teeſneſchu ſapulzes. Schi ſapulze paſtahw iſ wiſeem weena aprinka meera-teeſneſcheem un ſanahl pehz wajadſibas. Telofchahs dariſchanaſ wada weens meera-teeſneſis, pee kura wiſas pahrfuhdſibas ja-eeſneeds. Schi ſapulze jaunās ſuhdſibas nepeenem, bet ir tilkai tamdehl, lai pee tahs waretu pahrfuhdſeht weena waj otra meera-teeſneſcha ſpreedumus. Apſuhdſetais meera-teeſneſis pee ſapulzes dalibu newar ari buht winas iſtabā. Meera-teeſneſchu ſapulze iſſpreelſch wiſgaligi, bet ja kahds doma, ka wina pee tam pahrtahpuſi kahdu formu jeb likumu, tas par winas ſpreedumu war ſubdſeht pee teeſu palates Peterburgā (ſpreedumu pahrraudſitaju teeſa, kaſazijas-palate).

Preelſch meera-teeſas wiſas lauſchu kahrtas ir weenlihdsigas un apſubdſamaſ, tilkai ſemneekem ir ſawa ihpaſcha teeſa (pagaiſta-teeſa), kura iſſpreelſch maſakas leetas un noſeedsibas. Brahwās-kahrtiba meera-teeſu eeſtabdēs ir pawifaſm zitada un dauds brihwprahtigaka, neka mums paraſtā prahwu-kahrtiba pee tagadejahm

teefahm. Wiepirms meera-teefas, ka jaw minets, teefaschana noteek klaji, klausitajeem klait esot. Tapat wifem dsirdot noklauschana leezineekus un pasludina spreedumu, kas tuhli pirmā terminā taisams un pasludinams, ja naw wifai leelu kawekku, p. pr. ja netruhtst apstilleto leezineeku u. t. pr. No tam protams, ka spreedums ari kriht, kad apfuhdsetais naw atnabzis. Wehlat schis gan war lubgt, lai leetu usnem un isspreesch no jauna, bet tad winam pirms japeerabda, ka teefahm naw warejis atnabht waj naw dabujis aizinajumu. Aizinaschana preefch meera-teefas noteek zaur meera-teefnescha rakstu, ko tas apfuhdsenam peesuhda un pret kwitangi leel nodot waj nu zaur poliziju, waj zitu kahdu eestahdi. Gefuhdscht un atbildeht war ar rakstu, bet pati prahwa jeb leetas ismekleschana noteek ar wahreem. Ziwil- jeb prafischanas- leetas katts war fuhstht pilnwari, kam japeenes no teefas apleezinata pilnwaras legitimizija (sahme, solmakte). Kriminal-leetas tas gan ari war notift, bet meera-teefnesim te wala, apfuhdscto paschu ari, aizinahrt preefcha, ihpaschi swarigaklas leetas. Par pilnwari war buht kuresch katts, kas pato fewi teefas preefcha war aistahweht, newis tikai adwokati, ka, tas libds schim pee daschahm teefahm ir. Pilnwaris, kas kahdu leetu pee meera-teefas usnehmis, to war ari waldoscha senata aistahweht. Par ta fankteem privat-adwokateem, kas — bes ka teesu sinibas studeerijuschi — noleek ihpaschu eksamenu pee meera-teefnescha sapulzes waj pee aprinka-teefas un tad dabuhn legitimaziju, ka tee tapat ka studeerijis adwokats war aistahweht prahwneekus, — par teem mehš fawā laika pasneegsim jo paschaklas sinas; tagad tahs naw til swarigas.

Tapat ka ar paschu prahwu, ta ari ar spreedumu ispidischanu pee meera-teefahm eet ahtraki neka pee tagadejahm teefahm. Tilkibds ka spreedums spehla, meera-teefnesis uswaretajam isdod ta fankto ispidischanas-pawehti, t. i. rakstu, kura issajits, ka tas un tas noteefats, tam un tam til un til malfahht un ka tai un tai polizijai schis spreedums bes kaweschanahs ja-ispilda. Pee meera-teefneschu sapulzes pastahw ari ta fanktais teefas spreedumu ispidirajs, kas us sawu rolu un ja wajadsigs ar polizijas palihgu winam nodotos spreedumus ispilda, un wai Deewin, kas schim wihram turahs preti! Tas ir turejees pretim pilnai teefai un teek gruhsti sodits. — Meera-teefu eestahdes walda ahtra, tajna un spehzigā teefaschana. Teefas gods teek stingri usturets, ta aiskabreji bahrgi soditi, bet pret publiku un prahwneekem schis teefas isturahs koti godprahrtigi, mihligi un zeenigi un winus speestim peespreesch tapat isturetees pret paschu teefu. Kur meera-teefas jaw eewestas, tur laudis ahtri ween fajuhht, ka eefsch schihm teefahm jazeeni un jabihstahs paschi likumi, pate augstaka walsis wara, t. i. pats kungs un Keisars, kura wahreda teefas spreesch un teefā. — Tahdai augstzeenibai wajaga sinams ari buht pret muhsu tagadejahm teefahm, bet daschadas buhschanas, kas te sikhaki naw isskaidrojamas, scho zeenibu wahjina un tadeht mehš nu dabonam meera-teefas un tadeht ari muhsu zitas teefas klubs pahrtaisitas.

II. Pagastu-teefas. Ka jaw minets, schis teefas buhs ihpaschi-preefch pagastu lozektteem un isspreedihš wisgaligi, ta ka par winu spreedumeem apeleereht newarehs, ka tas libds schim gan notika. Zil leela spreedumu wara muhsu jaunajahm pagastu teefahm buhs, to wehl newar sinahrt, jo ihpascha, Wisaugstaki eezelta komisija Peterburgā scho jautajumu un

zitus, ar semneeku teefu pahrtaisichanu fakara stahwofchus jautajumus pallaban isspreesch. Kreewijas eefsch-gubernas pagastu teefahm ir loti leela amata-wara. Winas isspreesch wisgaligi: ziwil-leetas libds 100 rubl; kriminal-leetas winas war uslibht: norahjeenu, 7 deenas arestu, paleelu naudas-strahpi un 20 zirteenus ar ribstehm. Ta ir tikpat leela teefaschanas-wara, ka muhsu aprinku polizijas-teefahm (Widseme brugu-, Kurseme pils-teefai). Waj til leelu waru dos ari muhsu pagastu-teefahm, gandrihs buhtu jafchaubahs. Nahkofchahs pagastu teefas wairis nestahwehs apafsch tagadejahm usraugu teefahm, bet loikam Kurseme apafsch wirsipils-teefas, Widseme apafsch semes-teefas, pee kurahm ari warehs fuhdscht par pretlikumibahm pagastu-teefu prahwu-wadiba un spreedumos (bet ne wis par pascheem spreedumeem apeleereht).

III. Ustraugu-teefas. Kad jaunos pagastu-likumus 1866. gada laida, tad waldbiba usraudsihu par pagastu waldehm un teefahm pagaidahm uslika Kurseme aprinku-teefahm, Widseme draudses-teefahm un bija nodomajusi, pee wispahrigahs teefu reformas (pahrtaisichanas) Baltijas gubernas ari ihpaschas usraugu-teefas eegrosiht. Schis brihdis nu ir klait. Aprinka- un draudses-teefas ir ta fanktahs semneeku-teefas, kuru peenahlumus prahwu leetas ar nahkofcho gadu, ka jaw minets, laikam usdos wirsipils- un semes-teefahm. Tadeht winahm turpmal tikai wehl ustraudsihu par waldehm paliktu un tahs labad ween winas gan nepaturehs, ari tapehz, ka waldbiba, ka jaw peesihmets, jaw no pascha eefahluma bija nodomajusi, ihpaschas usraugu-teefas eezelt. Kahdas schis buhs, ir to tagad newar sinahrt. Us wisu wishi jawehlejahs, ka nahkofchahs usraugu-teefas sehdehtu wairal semneeku, neka zitu kahrtu lozekli, jo semneeku paschwaldbibas ihstena sahme ir ta, ka wini neween paschi fewi walda nospreedami par pagasta wajadsibahm, bet ari paschi fewi pahrtuhso jeb kontroleere. Ka pee tahdas kontroles ari walsis waldbai un muhsneeku kahrtai janem daliba, tas gan ir protams, bet ne us kahdu wishi paschus semneekus no schi peenahluma newarehtu astunt, jo tee paschi tatschu wistabaki sin, kas wineem wajadsigs, un juht, kur wineem fahp. Tadeht ari pee usraugu-teefas lozekli eezelshanas laulpagasteem tapat wajadsetu nemt dalibu, ka pee meera-teefneschu zelshanas.

IV. Augstaka justiz-teefas. Wisaugstaka pawehle par meera-teefu eeweschanu Baltijas gubernas ari nosajits, ka I. un II. instanzes justiz-teefas prahwas-kahrtibas un darischanu sinā japahrtaisa pehz prahwu-kahrtibas nosajijameem, kas eefschgubernas pastahw pee jaun-eezeltahm justiz-teefahm. Ta pahrtaisamas teefas nu buhtu: I. instanzes justiz-teefas: Kurseme wirsipils-teefa un magistrati, Widseme semes-teefa, magistrati un Rigas rahs apafsch-teefas. II. instanzes justiz-teefas: Kurseme oberhof-teefa, Widseme hosteefa un Rigas rahste. Jo eewehrojamee pahrgrosijumi, kas zaur jauno prahwas-kahrtibu notiks, ir tee, ka turpmal ari pee schihm teefahm buhs klaja teefaschana un pa-ihsinati termini un ka ari tepat semneeki fewi warehs likt aistahweht zaur pilnwareem, kas teem libds schim bija leegts. Gadeem ilga prahwu wizi-naschana beigtees un wisas leetas buhs pehz eefpehjas ahtri janobeids. Tapat leezineekus wairis ne-isklauschinhahs pee aistlehtahm durwim, bet klaji. — Libds schim teefu protokolus tikai adwokati wareja dabuht lasiht, tagad tos warehs

lasiht katts prahwneeks, tikpat pee schihm, ta ari pee meera-teefahm.

Pee I. instanzes teefahm buhs japeenes i wisas ziwil- un kriminal-fuhdsibas, kas leelata neka meera-teefnesis war isspreest un ka schihm teefahm jaw libds schim peedereja. II instanzes teefas warehs pahrfuhdscht I. instanzes teefu spreedumus un tahs isspreedihš kriminal-leetas leelalus noseegumus un ziwil-leetas libds schim, ja til eefuhdseta leeta nepeederet meera-teefai. Pahrfuhdsibas par II. instanzes teefahm ees pee waldoscha senata.

Ta tad nu fuhdsihu kahrtiba, kad wishi schim raksta minetee jaunee eegrosijumi buhs notika schi, buhs schahda:

A. us lauteem:

1) sikhlas leetas semneeki buhs apfuhdsam pee pagasta teefas, kuru spreedumu robeschah wehl naw sinamas.

2) tahdas leetas, kas leelakas neka pag. teefa war isspreest, semneeki jafuhds pee meera-teefas, pee kuras ari wishi ziti eefsihmotajiti wisas leetas apfuhdsami, kuras meera-teefnesis war isspreest.

3) tahdas leetas, kas leelakas, neka meera-teefnesis war isspreest, buhs ja-apfuhds pee I. instanzes justiz-teefahm, t. i. Kurseme pee wirsipils-, Widseme pee semes-teefas u. t. pr., wena alga, waj apfuhdscts ko parahda, waj wadunjis kahdu noseegumu, par kuru kahrtas-teefas naw atnemamas.

4) par I. instanzes teefahm warehs, ta jaw minets, fuhdscht pee II. instanzes justiz-teefahm, kuras spreedihš par grubteem noseegumeem un tahdas leetas, kas tahm libds schim bija, ja tahs naw pahrgahjuschas us meera teefahm. Par II. instanzes teefahm warehs fuhdscht pee waldoscha senata.

B. Pilssehtas it wisas ziwil- un kriminal-leetas, lai apfuhdscts buhtu kahdas kahrtas buhdams, ja-eefuhds meera-teefa, ja leeta leelaka, tad pee I. instanzes justiz-teefas u. t. pr.

Ka jaw eefahluma peesihmets, mehš te jaweem lasitajeem eeam pasneeguschu wispahrigu pahrfkatu par teefu reformahm, kas nahkofcho gada sagaidamas. Sihaklas sinas par tahm sinams dosim turpmal pehz tam, ka jaunee eegrosijumi weens pehz otra notiks.

Juhrneezibas kopschana Baltija.

(Statess Nr. 44. Beigums.)

Jo ahtrak muhsu juhrmalneeki (kam sinams wishi ziti naudas leeta war par swarigeem palihgeem buht) ar scho skunsti zil nezil eepohsees, jo drihsal Latweeschu kauta un muhsu juhrmalas klubs pee andeles lugeem. Saprotama leeta, ka ari tee kugi muhsu juhrmalas, kas Kreeweem un Kreewijas Wahzeeschem, waj muhsneekteem peeder, nahks par labu Latweeschu matroscheem, stuhmaneem un kapteineem, kas muhsu juhrskoles mahzijschees.

Tadeht pee kredita eegahdaschanas jamehgino peedabuht turigus un bagatus laudis no wisahm puschem, jo preefch muhsu nahlamahs andeles stotes wajadschs milioneem rublu, un Latweeschu labatas ween til daudj naudas naw. Bet ari ne-aismirisim, ka Reepajas sparlasē gul wairal neka milions rubl. naudas us it lehtahm prozentehm, un schis leelais kapitals — lai gan tas ir pilnigi apdroshinats, ta ka tas newar pasusi — tatschu nahk tikai Reepajas andelneekem par labu.

Igauni — preefch kureem man gabijahs 1877. gada wahziski (tadeht ka Igauniski neprotu) farakstihht daschadas sinas par juhrneezibu.

kas tapa 3 awisēs*) isdotas un tad 1879. gadā ir Maflawas ihpafchā grahmatinā 3000 eksemplārōs Igaunu juhrmalneekem peesuhitās — Igauni jaw 1879. g. beigās ir cetāisijufchi few leelu kredita-lasi ar 150,000 rbl., deht kugu emantofchanaš. Lai Deewš dob, ka teem wišs labi išnabhtu, un ka kapitālš nebuhstu par leelu preefch jauneem ar kreditu warbuhst wehl deesgan ne-apradufcheem ņpehkeem. Preefch teem no Latweefcheem, kaš grib muhfu juhrmalāš ņehgetu kuguš buhweht, til leeli kapitali weenā weetā nemaš naw wajadņigi, wišwairak eefahlumā.

Behdejōš gadōš Kreewu walodā daudš rakņidamš par juhrneezibāš leetahm, tihri ne-eeņpehju ih-pafchi ko ņarakņitih latwiņki. Bet kad nu par kreditu wiņadā wiņņe wajadņeja ko runaht, tad uņlubdņu 1878. gadā zeen. Maflawas ņtudentu J. Melmer kgu, taħdu rakņtu ņaņtaħdiht pehž maneem wahrdeem. Šho rakņtu, kaš 1879. g. eefahlumā „Latweefchu awiņņ“ tapa nodrukātš, wehlaņ nedaudš eksemplārōš peefuhitju juhrņlo-lahm. Tani ņinaš par kreditu deesgan ihņi un gaiņchi iņliktāš.

Senatōš laiņōš, kur krediti, wišwairak ņihlš krediti, preefch nabagakeem laudim loti maš bij cetāiņtiš, kugi mehđņa peederiht tilai bagateem ņirgotajeem waj leelahm bagatu wiħru beedribahm. Lā pehž wezaš modes.ari muhfu piņņeħtāš Leepajā, Wentāpilē, Riga, Mināņhōš, Bernawā, lihđņi ņchim kugi arweenu mehđņi peederiht tilai weenam paņcham ihpaņcheekam. Aħņemēš, kur kugneeziba daudš wairak ņeed im aug, neka pee mums, tagad wiņur leelaka kugu data peeder ņabeedribahm, kuru ņarjā ir bagati un nabagi laudiš, daņchš no peħdejeem nereti tilai ar 5 waj 10 rub. eemafņaš! Uņ ņabeedribāš grunti mehđņi kugu ņlaiņš daudš aħtrak i pe-augt un, kaš wehl leelaka ņwara ņahw, kugotaji paņchi, t. i. matroņchi, ņuhrmani un kapteini, ņahl pa-likņ kaupigi; tee kraħj naudu, lai waretu pee kugeem dalibneeki buht, jeb ziteem dalibneekem daħu atpirkt, ja teem peepēņchi gadahš, ka tuh-dak naudas wajaga u. t. pr. Kur kugneeziba netop cetāiņita uņ ņabeedribāš grunti, tur driħš mehđņi eemteekš daņchi leeli netikumi, lā ņiħra dņerņchana un plihņeħchana, negodiba u. t. pr. Par taħdeem netikumeem, kaš par daudš aħtri uđihguņchi jaunā Latweefchu un Igaunu juhr-neezibāš laukā, jaw ņahl ņiħri nopuhņteekš daņchi ihņtee juhrneezibāš draugi. Bet ņcheem netiku-meem ir dņiħa grunte. Juhrneekš, kam iħdeenāš preefch azim ņahw, žil aħtri nauda top pelniħa un paņpeħleta, žil driħš war nahwe gabiteekš juħraš wiņnōš — juhrneekš, it lā kara wiħrš, it reti lihš naudu uņ droņchahm maņahm 4 waj 5 waj 6 procentehm. Pawiņam žitāda leeta ir wiħa paņcha un wiņu wiħa radu un paņiħņtamu ažiš, kad juhrneekš, ņawu ņakraħto naudas graņi eemafņadamš, žaur to neween war daudš leela-taš procentēš zereht, bet ari teek par kuga lihđņ-mantneeku jeb ņaimneeku. Kuga ihpaņcheekš wiņu praħtigu wiħru ažiš top turekš par lihđņigu ar muņņhaš ihpaņcheeku. Par taħdu leelu go-da un naudas lom tad nu, gandriħš kaħš ma-troņiš, ņiħrmānš un kuga kapteiniš ir gatawš, naudu kraħt un kaupigi dņiħwot.

Bet eš gan ņinu, ka tagadejeem kugi ihpaņch-neekem, Latweefcheem, Igauneem, Wahzeefcheem un Kreeweem taħda ņabeedriba ar nabageem kal-

peem („ubageem, lupatahm,“ lā wiħi mehđņi ņa-ziht), matroņcheem, amatneekem it nemaš naw pa praħtam. Kam paņcham naudaš preefch kuga uņbuhweħchanaš papilnam, to daņchurēiš pee mums wehl gruhiti buħš peedabuhst pee ņabeedri-bahm, wiņuwairak eefahlumā. Tadeht ņapro-tamš, lā jaunāiš žekņch buħš ja-uņnem teem, kam gan maš naudaš ņabatā, bet kam gaiņcha ņapraņcha galwā. Kad 20—30 juhrmalneeku ņwejneeki, maħjaš ņaimneeki un žiti laudiš ņado-dahš kopā, tad jaw ņwejneeki daudš weetāš war Kurņemēš un Wiđņemēš juhrmalā uņ ņawu pa-ņchu rehkinumu pirmo kugi uņbuhweht. Pehžak otru un treņchu kugi uņbuhweht, teem nahņņeekš daudš weeglaki, neka eefahlumā warehš zereht, jo nauda peenahlš no taħņeenēš žaur kreditu, ko pirma kuga buhweħchana buħš cetāiņiņuņe. (Kre-diti ir ja-audņina ar iņmanu daudš gaduš, lā aħbeles kōkš daħņā, tad taš peħžgalā neņ leeluš augluš.) Taš publiņch pee ņabeedribāš cetāiņi-ņchanaš ņinamš ir ja-uņnem teem wiħreem, kaš juhrņkolāš waj nu maħžabš, waj jaw ir iņmaħ-žijufcheekš. Taħdā wiņņe Latweefchu juħraš ņwej-neeki, kopā wairak neka 30,000 žilwku, wa-rehš tuhliħ 10—30 kuguš uņbuhweht, un peħžak ihņā laiķā uņ to paņchu droņcho ņabeedribāš pamatu ari 300 leeluš andeekš kuguš eemantot un no juħraš laula daudš wairak ņwehtibāš ņmelt, neka lihđņi ņchim žaur ņwejofchānu ween teem bij eeņpehjamš. Un 300 kugi tilai buħš maņumiņch, kad eewehrojam, ka jaw tagad il gaduš 3000 kugi, taš ir 10 reiņ wairak, atrod Riga ween prezeš preefch aiņweħchanaš. Kam tad mums wajaga peelaņiħ aħņemneekuš, iņweņt wiņu muhfu preži no muhfu oņtahm un pelni-teekš deņmiteem milionu rbl. preefch muhfu azim, uņ muhfu juħraš laula! Bruħņchi, mums bla-tam, paņchi iņweđ wairak lā puņdatu no ņa-wahm prezeħm uņ paņchu kugeem aħņemēš; bet mehš Kreewijā — knapi 20. daħu. Waina tagad gut pee Latweefcheem un Igauneem, jo tee dņiħwo juhrmalā un war taħbrauņchanaš amatā daudš weeglaki cetikt, neka Kreewi un žiti.

Lē nu juhrņkolā bijuņcheem jaunekteem ir loti ņwarigēš, bet ari pateņņi iņdaramš uņdewumš: cetāiņiħt kugu buhweħtaju ņabeedribāš ņarj Kurņemēš Latweefchu juħraš ņwejneekem. Šchee ņwejneeki žaur to eemantōš wairak labumu, neka teem eefahlumā warbuhst leelahš. Lai teem, kaš ņabeedribāš darbu uņnem, publiņch taptu žil ne žil atweeglinatš, tad domaju kaħdu reiņi iņņludinahht wiņuš ņwejneeku maħju wahrduš, no Polangēš pee Bruħņchu robeņchahm ņahlot un Wiđņemē pee Mināņcheem beidņot. Maħjaš wahr-duš ņinadami, jaunekti juhrņkolenti warehš žaur rakņteem toš uņaižinahht, pee kureem newarehš aiņtikņ paņchi. Šhiš rakņtš, ko laikam eeņpeh-ņchu uņ gandriħš wiņahm ņwejneeku maħjahm ar paņti aiņņuhitih, warbuhst ari pee ņabeedribāš darbeem žil ne žil paliħdņeħš.

Kugu buhweħchana Kurņemē ņarj Dundagu un Engureem un Wiđņemē ap Mināņcheem iņnahkš wehl deesgan lehti, lā ka Kreewi laudiš wehl wa-rehš pee tam labu naudu eepehniteekš. Kad ka-bata muhņejeem buħš kupaħa ņiħuņe, tad daņchi waroņim ari iņproweht damņkugus, lautiņchu gan it reiņi gadifeekš, ka tee doš wairak pelnāš neka taħdi kōka ņehgetu kugi, kaš muhfu juhrmalāš ir lehti buhweħi un juhrmalneeku ņabeedribahm peeder. Tagad muhfu kaħmineem, Bruħņcheem, kugu 15. waj 10. daħa ir damņkugi un Mel-lenburgeefcheem, lā ari Norwegeem, tilai 30. daħa; žiti wiņi ir ņehgetu kugi. Augli, kam meņcha wairš gandriħš it nemaš naw, buhwe gan wišwairak dņeħa damņkugus; bet Norwegu ņeh-

geņflotte pee-aug wehl aħtrak muhfu deenāš. No tam waram redņeht, lā muhfu deenāš war ar abejadeem kugeem brauħt un piņniiteekš. Nor-wegu ņehgetu flote, 8000 kugi 1½ milionu tonu leelumā, ar 60,000 matroņcheem u. ž., paņtahw wišwairak no mehreneem, 200—700 tonu leeleem kugeem (1 tonš ir 62½ pudi), kaš nopeln ilgadus lihđņi 50 milionu rbl. nau-das (t. i. 33 rubluš par tonu žaur žaurim), wišwairak weņdami kōka leetas (deħluš, baħkuš par 25 mil. rbl.); labibu (par 6 mil. rubl.); petroleju (par 5 mil. rubl.); aħmenu ogles (par 4 mil. rbl.) u. t. pr.

Chr. Waldemars.

Sihki notifikumi ir Rigaš.

Ugunšgreħkš. Šwehtdeem pehž pušdeenas ap piņkten 5, greeņti aiņdegaħš augņhejā etah-ņhā, Bruħņchu pawalņņneekam, ņkolotajam Maħ-ņinam Ćittņchen peederigajā namā, Peterholma un 2. Weiņchu-dambja celu ņiħtri Nr. 1. Šee-nāš un greeņti jaw dega kad ugunšdņehņeji pee-nahža klahht un uguni ņawalđija. Namš apdro-ņchinatš Kreewu aņekuranžēš beedribā Peter-burgā par 2646 rubleem un ņlahde buħš 2—300 rublu.

Labibāš ņahđņiba. Raħti no 6. uņ 7. Nowemberi no Dħņu wadu-laiwaš (lichtera) iņņagti wairak neka 60 maņi meeņchu, kuruš Renny kga ņantoriš ņuħtija laħdinam kaħdam aħņemēš ku-gim. Saħđņiba panahħta žaur meņera-amata paliħga iņmanibu, kaš tani briħdi atradahš par uņtraugu pee kaħda žita kontora laħdina. No-ņagtee meeņchi peedņiħti Baħrdaugawā.

Deewa-kalpoņchana Riga ņaņniž.

Dinweņmitotā ņweht. p. triħem. ņm.	
Deħtāda ņaņnižā	Spređitiš piņk. 10 m. Ćint.
Petera ņaņnižā	12 žaun. m. Ćind.
"	10 Mrg. Ćittent.
"	6 m. Boelchou.
Domeš ņaņnižā	10 m. Ćemņch.
"	2 m. Berbarāš.
Žaħnu-ņaņnižā:	9 latu. m. Wejriħ.
"	2 latu. m. Waħte.
Geħtrudeš-ņaņ:	10 waħ. m. Ćilte.
Jeņuņ-ņaņnižā:	10 L. m. Bergmann.
"	2 waħ. m. Ćalten.
Martinu-ņaņnižā:	10 latu. m. Ćoll.
Triħemeem-ņaņnižā:	10 waħ. m. Ćroum.

Naudaš-papihru žena.

Riga, 13. Nowemberi 1880.		
P a p i Ć h r i.		
	praħija	maņņaja.
Ruņimperialš gabalā	8,15	8,12
5 prož. bankiletu 1. iņlad.	95	95
5 " " 4	92	92
5 prož. iņņtriž. 5 aħņ.	93	93
5 " preħmižu bileteš 1. emiņ.	218	218
5 " " 2.	212	211
5 " tonš. 1871. g. aħņ.	136	135
Peterb. 5 prož. piņteņ. obliž.	—	—
Kreewu ņem teed. 5% liħlu-ņiħm.	127	126
Geħarlowaš ņem. 6 prož. liħlu-ņiħm.	98	98
Reħwaleš and. bankāš aħ.	—	—
Rigaš lom. bank. aħ.	262	—
Leel. Kreew. dņeħņ. aħ.	254	253
Rig. Din. dņeħņ. aħ.	152	152
Din. Wit. dņeħņ. aħ.	—	154
Wa. ņ. Leet. dņeħņ. aħ.	133	—
Dreht. Wit. dņeħņ. aħ.	—	167
Wiņ. Bolog. dņeħņ. aħ.	77	78
Raņņ. Dreht. dņeħņ. aħ.	—	—
Baltiāš dņeħņ. aħ.	—	144

Ćirguš ņinaš.

Laiņš greņiħaš ņarj 2 graħdi auņņuma un 2 graħdi ņiħuma.

Nedekāš laiķā par dņeħņeħu ir peewēņi laħdi 20,000 pudu rublu un laħdi 92,000 pudu aħņu.

Par 120 maħž. ņm. ruđņeem maņņaja 155 lihđņi 157 kap. pudā. Par auņaħm 97 lihđņi 98 kap. pudā. Par ņahwetaħm kaħepeju ņehħadmi praħija 125 kap. un dewa 124 kap. pudā. Par mužu ņehħlu 97/8 rubl. un par pudu 1 rbl. 77 kap.

Geewēņi ir laħdi 189,000 maħi un ņapafatāš laħdaš 172,000 mužaš.

Liħđņi 13. Now. pee Riga. atnahht. 2838 kugi; aiņgaħi. 2803 kugi.

*) Papreefchu 1877. g. ihņi Reħweleš ņaņnižāš awiņņ, tad 1878. g. Ćalobņona kga awiņņ „Ćalata“ piņniģi, un peħ-žal ari Ćanņon kga „Ćeņti Poņtineekš.“ Ćalobņona tuņto-jumš tapa iņņuhitāš pa juhrmalahm, kur atrodahš 7300 Iga-una maħjaš, 3000 eksemplārōš ir Maflawas 1879. gadā, uņ Peterburgāš Igauna J. Kelela rehkinuma Latweefchu juhrmalneeku maħju ņlaiņš ir 1800; tadeht wajadņeħš ari 1000 grahmatināš par juhrneezibu teem par weht peefuhit

Augstu laimi

la federinateem:
Turpneklam J. Bafchehu fungam un
fchuwejai A. Suiwa jaunlundjet.
Mifgabiejs.

Augstu laimi federinatam pahriem!

Mihle Teiktmana ijs. un
M. Danden l.

iffauj daschi Aidfimeeti.

Jannas meitenes

no 13 libds 15 gadu wezas, furas gribetu abi-
fchanu uf mafchines emabajites, war peeteit-
tees Dettleffa fetu-fabrita, Kauf-eela.

Par walti.

Parwifam truhiba dshwoodami, ibrafchi at-
raitnes un badmi, war, tad wini par to no
peederigas weetas leezibu peenefids, it pabrne-
delas ween reis otidecua def maffas pehr-
tees dabuhf Jauna pirti uf Jaun- un Ka-
leju-eelas fuhja Nr. 24.

S. Seresow.

Kalku-zepla timentefchana.

2
Dirmdeen, 24. Nowemberi fch. g., plst. 11
pr. pud., tite pee Rigas pilsefchras peederiga
Rudymuffcha, pee tabs peederigais Dau-
gammal atrodofchais kalku-zeplis no 23.
Aprila 1881 fahlot uf ilgakerm gadeem ifih-
rete. Kas to gribetu ihreht, tee war flab-
talas finas dabuhf ildeenas turpat mufcha.

Kaleja un atfleghu-kaleja

amata-lectas

ir deht aifjelofchonos pahrdodamas Uge-
zema Baltabs mufchas eela Nr. 2.

Par 40 rubleem

ir deht aifjelofchanas tuhft pahrdodama weh-
glufchi jauna Singera familtiu fchajama
mafchine Lufiiga weefuiza, Peterb. Ahr-
Riga Kalku-eela Nr. 7.

Wifadas fortis zgaru, papirofu u. tabaku
if Peterburgas fabrifahm pahrdodu par to le-
talo zenu. — Bodneekem un trodfineekem
teel prozentes norehfinatas.

Karl Poedder,

bodes wahrs: Ohse & Co.
Riga, Suworow-eela Nr. 6,

pee „Lapfinas cebraufchanas.“

Zanna madija

ar zitadm peederigahm ehlohm un labu grunti
aifjelofchanas deht lehti pahrdodama Seep-
neel-lalna. Klafhtalas finas pee

J. Weeful.

Dubulti tihrehtu, gaischi degdamu

petroleju

dabuja no jauna un pahrdod toti lehti
Karl Newermann un beedris,
pee Jauneem wahreem fem wakta.

N u s a s

no teizama labuma pahrdod leelas un mafas
balas Brahl Lwoftein,
Maf. Ahr-Riga, mafu Dfirnawu-eela Nr. 9.

Dfimt Wifas-mufchas waldiba zaur fcho
fino, la jaun-ufbuhweto.

frogs

uf Bauflas zeta ir no Jurgeem 1881 ifren-
tefams. Luwalas finas pee mufchas wald.

Kurfemes dseteno medu pa 25 l. mahz.
Kreewisas bruhno
muzinas no 2 libds 3 pudu daudf lehtali
pahrdod

J. S. Wialofschewa

bode Rungu-eela Nr. 5.

J. Weisfert,

Mafkawas tehju-pahrdotawa,
Kungu- un Marfht-eelu-fuhri, Wareifes
namu, peedabwa

Jawas 1880. angufchas tehjas, un proti
familtiu-tehju pa 120, 140, 160 un 180 l.
mahz., pulu-tehju pa 2 r. 220, 250 un 3 r.
mahz., pulu-tehju angufstas fortis pa 4
un 6 r. m., fahu pehrin-tehju pirmo forti
pa 4 r. m., tad: cemibloti rofchu-tehju pa
2 r. m. Rafinades- un hawana-zufuro,
rafila un jichorini.

No zenjures atwehlets.
Drufkats un

Sludinajums.

Louis Lundmann un beedra

wisleelakajam Balt. dfeed. wihna pagraban,

blakus J. Redlich kunga gruntigai Englifchu magafinei

ir wifwairat fchini goda zaur ifmanigu preefchlaita eepirfchonu ifdewees, par lehtu zenu fawu pagrabu ar gah-
fchi fmetigeem wihneem un daudf zitadeem dsebreeneem tahda wairuma peepildihf, la wini neween ar eefchjema,
bet aridsan ar ahrfemes wihnu pagrabeem pretibu jeb kontureni fpehi ujneem. Zambekt dahwina wini aridm
neween farweem wezeem pirzejem, audelmaneem un trodfineekem peknaš deht par wehl lehtaku zenu jeb mafku
faimeteem, ta aridsan uf goda-fwehtteem, fa: pee laulibahm, tafahm, kribibahm u. t. pr. if fawa pilniga krahjuma
neween ahrfemes, bet aridsan Kreewu-femes wihnus, bet wehl daudf zitabus dsebreenuš, fa: fchampaneru
rumu, fonjaku, porteri, bifchofu, likeris jeb fnapschus, wifadas limonades, felters uhdeni
aridsan toš pee lopinu wefelibaš ufurefchanas ifflawetos alantes wihnus.

Ar goda fweizinaschamu

Louis Lundmann un beedris.

Mufju wihnu pahrdofchanas-weetas atrodahš:

Jelgawa pee F. A. Klein'a, Leepaja pee G. Kurfchewig'a, Nehwalé pee Demin'a

Refalidfinajumi

pahraf par wifahm falwehm (fehmehm) un gihmju eerihwejeemeem preefch dahmahm ir
mammut-fepju labumi. Dabigs abdas baltums, frifchums un flaidrums teel panahfti,
tad fchibs fepes nem, las wifu flaitibas libdselku wertu ifpilda. **Mafka 60**
kap. **Wiro-magafine** Peterburga pee Rusanowa, Peterburgas fihmijas Labo-
ratorija, Riga jaun-etalifita magafine no Dobrfchanski, teatera bulwari Berga namu.
Schini pafcha magafine teel pahrdotas if sawadahm fahlehm tafitas fepes pret
pinnehm un pret abdas fprahgichanu un afumu. **Mafka 50** kap. **Ras 6**
gabalus no weenahm jeb oradm fepem pehr, tam aiffufchichana naw jamafka. Schibs
pafchas magafines pahrdod nupat amablufcho miflo puderi, las no adra gaisa nenoflau-
tahs un no filta gaisa nekufst un ta tad no gihmja nenofriht. Kad weenais to pa demu
leeto, tad libds nahfchafat deenoj gihmis utura baltumu un frifchumu, las pat tahm fmal-
falahm azim ifleelabs par dabigu; jeb tam fchim puderim wehl las labums, la wifch gihmja
fahrlanumu nozem; preefch fauldeses pafarga un ifelde iftitumus un pinnites. **Mafka**
2 rbl. **Sufchichanas mafka 50** l.

Trihofesmit lehtus

buhw-grunts gabalus,

Torna lalna pee Bauflas zeta, 300 kwadrat-afes leelumu, uf wehlefchans leelalus,
pahrdod pee weglakas nomafschichanas un par it femu grunts zint

Georg Thalheim.

Kantoris: Kerkowius mahja pee raktufcha.

III. Baltijas kausfaimmezigas zin-
teal-iffahde dabuja
Ruffon Proktor u. beedr.
wenigais
goda-diplomu
un
pirmo goda-algu,
fudraba medatu,
tamohr jiti Anglijas fabrifantit dabuja
itot fudraba medatu.
Beegler un beedr.,
Riga, Leepaja, Chartowa.

Zuhrmaxu dshwofli

ar flalli un wahgufst ir ifihrejami Peterb. Ahr-
Riga Beker-eela N6, pretim Dialonifu namam.

Alminu- un grants-wefchana

ir stimulas Jauna mufcha ifdodama. Klaf-
htalas finas pee mufchas waldes.

Pirma Kreewu

uguns-apdrohichinajch. beedriba
dibinata 1827. g.

Sehftis . . . agents G. Bolmann.
Walfä . . . " Morih Roland.
Walmeera . . . " R. W. Kuller.
Werona . . . " G. v. Stoder.
Limbaschis . . . " B. D. Gufelowsky.
Rujene . . . " Eduard Dabbert.

Jaunu fufhtijumu dabuja un peedabwa ar ap-
galwofchamu uf 2 gadeem wifabus lefchas-
pulfstenuš no 7 rubl. fahlot, la ari galda-
un feenas-pulfstenuš, lehdos un atfleghas par
toti lehtahm zenahm,
D. W. Manrach, pulstenu tafitajs,
Teatra bulwari Nr. 8, pretim linu-fwareem.
Pulfsteni teel kreetui un lehti fataifiti.

Riga, 14. Nowemberi 1880.

dabujams pee bilfu- un grafmatu-brufataja un burtu-lehjeja Ernst Platef, Riga pee Petera-bajnijas.

Mufchas pahrdofchana.

2206 dubraw. femes, kuru starpa ir 1200 puh-
raw. laba melcha, 16 wafes attahlu no Di-
naburgas-Witebflak Baltinas dfehszeta fan-
zijas, ar keegeku- un kalku-zepli, ar wifu in-
mentaru un labem loyem, wifas ehlas ir
toti labas. Mufchas ihpafchneela adrefe:
„Въ Крепавское Волоостное Правленіе,
для отсылани въ им. Консерваторново I. II.
II.“ uf lizeem teel luhgts greeftees deht klaf-
takeem nolihgumeem.

Preefch

Rujenes un apfahrtnes.

Mafkawas

uguns-apdrohichinajchanas beedriba,
pamata-kapitals 2,000,000 rbl.,
ar eewehrojumu referwes-kapitalu, apdrofchina
pret uguns-breefchahm wifadu luflamu un
nekufstamu mantu wifas fortis, par pehz
eefdehchanas lehtahm prehmijahm zaur fawu
agentu

A. Aehlbart.

3. Sinder-eela 3.

Wifas fortis

papirofu, tabakas un zigaru

no Saatschi un Manabi, Brahlern
Egis, Schopfer'a Laferra fabrifahm
u. t. pr. teel pa fabrifas zenahm pahrdod
pee

3. Sinder-eela 3.

Melnu fahchimiru,
ripfu un fihda-brahnas dabuja leela ifweht
un peedabwa par lehtahm zenahm

J. Mifschke.

pee raktufcha.

Pulfstenu-tafitaju

meifstara

Joh. G. Kundla

pulfstenu-bohdé

Alexander-bulwari Nr. 1

Riga

ir weenumehr dabujami leela ifwehté kabatas-
pulfsteni, galda-pulfsteni, feenas-pulf-
steni, mufkas fastes, leiserfastes (Welo-
deon), no wifsmaltalahm libds wisleelakahm
fortehm pulsteni ari preefch wionabagafa
zilwefa fem apgalwofchamu.

Salahpifchanas teel labi ifdaritas.

Kurfemes kweefchu miltus
pirmo forti, wufpufhu pa 3 rbl. un wufhu pa
6 rbl., pahrdod

F. G. Schabert,

miltu-pahrd. Kemerai-eela pee Jaun. wahreem.

! Di klôs !

14. Dez. fch. g. plst. 5 pehz pud. teatris.
Ifrabhdis: „Leonore.“
Ifrifhtotit.

Harmonifas

teel labi fimetas un fataifitas un ir wifa-
dabas preefch pahrdofchanas par lehtahm
zenahm Jelgawas Ahr-Riga (tiltagala) leela
eela Nr. 14. K. Bufchmann.

Pahrdang. Latw. labdar. beedr.

(Ambaru-eela Nr. 39).

Swehtdeen, 16. Nowemberi fch. g.:

Mahrtinu balle

pee kreetnas mufkas.
Sahfums plst. 8 wak, beigums plst. 8 rihla.
Ge-efchanas zenas: Beedreem 40 kap., fwe-
fcheem fungeem 50 kap., fufsehm 30 kap.
Preefchneeziba.

No polizijas atwehlets.